

1830.

# BREDASCHE



BUREAU  
GEWOON  
TE  
BREDEN  
COURANT

## Zaterdag

den 23 Januarij

### N E D E R L A N D E N.

Breda, — 22 Januarij.

Bij koninklijke besluiten, genomen in de maand December (Noord-Brabant) onderstanden uit 's Rijks kas verleend, te weten: aan de eerste f 10,000, tot het bouwen eener nieuwe kerk, en aan de laatste f 5,000, tot aflossing van schulden en vergroo-ting van het Kerkgebouw.

— Bij Koninklijk Besluit van den 18 Januarij, wordt bepaald, dat de formaat-zegels en de proportionele zegels voor huur-kontrakten zullen moeten worden voorzien van een' bijstempel.

— Wij hebben, in ons nummer van den 16de dezer, de af-schaffing van het Collegium Philosophicum gemeld. De Staats-Courant van gisteren behelst deswegens het volgende:

„ In aanmerking nemende, dat, door het koninklijk besluit van den 2den October 1829, de gelegenheid is geopend, om de Bisschoppelijke Seminarien op een nieuwen voet in te rig-ten; en vertrouwende dat daardoor grootendeels zal worden vol-  
daan aan het oogmerk, waarmede te voren het Collegium Philo-  
phicum bij de Hooge school te Leuven was opgericht geworden, heeft Z. M. goedgevonden, bij besluit van 9 Januarij n°. 92, te bepalen, dat gemeld collegium met het einde van den tegenwoor-  
digen academischen cursus zal worden opgeheven.

— Het Journal d'Anvers zegt, onder andere diepzinnige rede-  
neringen, dat een besluit, hetwelk eenen officier op non-activiteit  
stelt en van de vruchten van zijnen dienst berooft, vooral vat-  
baar voor discussiën is. Deze zinsnede is een bewijs, onder duizen-  
den, van de oppervlakkigheid en geringe kennis der Zuid-Nederland-  
sche Journalen. Vooreerst is het op non activiteit stellen geen be-  
rooven van de vruchten van dienst; en ten anderen is in den  
eersten maatregel niets onwettigs gelegen. Het Journal d'Anvers  
doelt zeker op den Major de Bousies. In onze Courant van den  
16den dezer, hebben wij dienaangaande reeds onze gedachten medege-  
deeld, en voegen alleen daarbij, dat Z. M., van de aanstelling,  
regeling der betrekkingen zijner officieren, ja zelfs van derzelve ont-  
slag, enz., aan niemand eenige rekenschap verschuldigd is, en dat dus  
les discussions van het Journal d'Anvers gelijk zouden zijn aan het  
scheren in de lucht van don Quichot tegen den windmolen, of  
van den baron Solo tegen de 100 leden der Tweede Kamer.

— De Leuvensche Courant, en andere dagbladen van die kleur,  
zullen zoo dikwijls zeggen, zoo menigvuldigmalen herhalen, dat de  
heer de Meulenaere, procureur van Z. M. bij het crimineel en  
civiel gerechtshof te Brugge, zijne demissie genomen heeft, dat  
hij fatsoenshalve, ten laatsten wel zal moeten bedanken; juist zoo  
als zij den heer Claessens Moris, zijn gewezen ambtgenoot in de  
Staten-Generaal, gedwongen hebben, zijn bed te verlaten, en, zoo  
ziek als hij was, naar 's Gravenhagen te vertrekken, tegen de aan-  
neming van den heer Brugmans te stemmen, en . . . te sterven.

— Het leven van lord Biron, door F. Moore, hetwelk met zoo  
veel ongeduld verwacht wordt, is dezer dagen te Londen uitgekomen. De Engelsche dagbladen deelen er reeds wijdloopige uit-  
treksels uit mede.

— De politie, niet alleen van Londen, maar van geheel Groot-  
Brittannie, is bezig met het opsporen van zekeren Keith, een  
werkman aan de Koninklijke Munt, aan welken het gelukt is, om  
eene menigte staven of baren goud te ontvreemden, welke tot het  
slaan van soevereins bestemd waren. Daar zijn zelfs agenten naar  
Frankrijk en herwaarts gezonden, ten einde hem zoo mogelijk te  
ontdekken. Het gouvernement heeft eene premie van 500 pond  
sterling uitgelooft aan dengeen, die Keith in handen der justie  
zou kunnen leveren, en heeft tevens zijn signalement publiek  
gemaakt.

— De schrijver van eenen brief aan le Courier de la Meuse  
stelt voor, om, bij intekening, eene assurantie-compagnie tegen

de, zoo hij zegt, willekeurige demissien, de justiale kleretarij-  
en, en de onwettige daden van het ministerie te vormen. Zekere  
mijnheer Brabant schrijft in den Courier de la Meuse een

bragt door middel van duizend aktien, van veertig gulden ieder,  
voor het verlies van zijn pensioen schadeloos te stellen. Dit blijft  
bij voorstellen, terwijl, in de noordelijke provincien, bij handen  
vol gegeven wordt, om de noodlijdende dorpen te hulp te komen  
en den, door de nijpende koude veroorzaakten nood, overal te  
leenigen.

Zijn overigens dergelijke snoeverijen niet om te lagchen, daar  
men, in weerwil van al het geschreeuw, van al het gebedel,  
van al het geklop op de zakken harer aanhangers, alle de Couran-  
ten der factie, de onnozele boete van f 1800 voor den heer de  
Potter niet hebben kunnen bijeen brengen.

— Te Amsterdam heeft een inwoner dier stad, een de armen  
der Hervormde gemeente, de aanzienlijke hoeveelheid van 50 las-  
ten rogge geschonken: eene gift, welke waarde op 5 of 6000  
gulden geschat kan worden.

Tot heden heeft men den naam des edelmoedigen gevers, die  
alles schijnt in het werk gesteld te hebben, om onbekend te  
blijven, nog niet kunnen ontdekken.

Ziedaar wederom een gering bewijs hoe de Belgische bladen,  
de Hollandsche harten weten te beoordeelen.

— De engelsche brieven van den 16den en de Fransche brie-  
ven van den 19den hebben niets meldingwaardigs aangebragt.  
Volgens een engelsch dagblad zou er een groot verschil van ge-  
voelens tusschen den eersten minister en een doorduchtig per-  
soon, opzigtelijk de zaken van Portugal, bestaan. Men verzekerde  
zelfs, dat de wensch van den edelen hertog, om den Miguel er-  
kend te zien, levendig bestreden wordt, omdat men gevoelt, dat  
deszelfs gedrag voor den soeverein van Groot-Brittannie beledigend  
is geweest, aangezien hij de, door hem, toen hij zich te Wind-  
sor bevond, persoonlijk aangegane verbindtenis niet nagekomen  
heeft.

Volgens de duitsche brieven had de Koning van Wurtemberg,  
op den 15den dezer, bij eene aanspraak, de zitting der Staten  
geopend.

— De Courier des Pays-Bas, op het artikel, den graaf de Cel-  
les betreffende, hetwelk wij in ons blad van den 20sten Januarij,  
uit den National hadden overgenomen, terug komende, zegt; z o b  
ver gaat de tomeloze ongebondenheid der ministe-  
riele drukkers! Moet niet elk weldenkend Nederlander zich  
verwonderen, deze uitdrukking in eenen Courier te lezen. Durft  
dat blad nog van de tomeloze ongebondenheid der drukkers spre-  
ken? Hij, die den kroonprins en vele onzer waardigste verte-  
genwoordigers heeft durven beledigen; die nog onlangs de regten  
van den troon heeft zoeken te ondermijnen, door de vraag op  
te werpen: in hoe verre onze koning regt op den  
troon van Nederland heeft! Een vraagstuk, dat ons  
de tijden der fransche omwenteling te binnen brengt, waarin de  
Jacobijnen-klubs het vraagstuk beredeneerden: in hoe verre  
het koningschap met de regten van den mensch  
in overeenstemming was te brengen. En het zijn de-  
ze menschen, die zich nu verwonderen, dat men den honorable  
de Celles heeft durven aanranden, een man, wiens naam men  
slechts in Amsterdam behoeft te noemen, om eene uitwerking te  
weeg te zien gebragt, even als die men waarneemt bij het hoen  
en zijne jongen, wanneer deze door eenen Grippogel worden  
bedreigd. De bedoelingen der factie beginnen zich meer en meer  
te ontwikkelen en worden voor ons in een helder daglicht ge-  
steld: langzaam, doch achtervolgens, den Koning  
zijne voorregten te ontnemen. Hem tot een Staats-

schijnbeeld te maken, om naderhand ongestraft tot erger daadzaken over te gaan. Doch, dat het zoo ver niet zal komen, durven wij gerust bevestigen.

Ontwaakt Hollanders, die tot dus verre de staatkundige woelingen met onverschilligheid beschouwdet; want, in de tegenwoordige omstandigheden, kan de koning met regt zeggen: »die niet voor mij is, is tegen mij, terwijl onverschilligheid, thans meer dan ooit, misdadig is. Dus s. waakt!

## M e n g e l i n g e n .

### I E T S O V E R H O L L A N D E N D E H O L L A N D E R S .

De *Courrier des Pays-Bas* en consorten laten geene gelegenheid voorbijgaan, om hunne gal over Holland, de Hollanders en den Hollandschen geest uit te braken. In hetgeen zij daarover zeggen straalt hunne onkunde niet minder dan hunne hoosheid door. Ware het niet, dat zij ook, in hogere aangelegenheden, dezelfde oppervlakkigheid en betrompenheid aan den dag legden, zoude men hen naar de laagste schoolbanken verwijzen, waar zij van Holland en de Hollanders juistere begrippen zouden leeren vormen, dan zij zich nu in hunne gedrochtelijke verbeelding daarvan vertoeren te maken. Nu echter, dat zij over Staatkunde, Wetgeving, Koning, Staatsdienars, en wat niet al meer, met gelijke oppervlakkigheid oordeelen en beslissen, blijkt het, dat de moeite van zulk een onderrigt slechts aan hen verloren zou zijn.

Wij zullen ons dus niet vermoeijen met de aangehaalde oppositie-tolken een juist denkbeeld van Holland te geven. Alleen roepen wij hen toe, dat de door hen gebezigde uitdrukkingen tot niets dienen, dan om hunne onkunde meer en meer te verraden. De goed onderrigte Belg weet, in weêrwil van het smalen van den *Courrier c. s.*, dat de *handel* niet alleen Holland, maar geheel Nederland en toppunt van aanzien verhef; hij weet, dat zelfs de fabrieken, hoe schoon en heilstichtend ook; zonder *handel* niets zouden zijn. De wel onderrigte Belg weet, dat het *egoïsme* van den Hollandschen koopman niet onedeler is dan het *egoïsme* van den Waalschen fabrikant. Beider *egoïsme* brengt welvaart en zegen voor een eene gedeelte der bevolking voort, terwijl het *egoïsme* van den oproerigen de welvaart en dien zegen versietigt. Een schrijver, bij wiens gezag wij anders niet gaarne zouden afgaan, doch die ons hier aanhalen, omdat de *Courrier* en zijne reonfraters hun rant hetst dan de schrijvers van hun eigen lands keunen, zegt: »dat de Hollander, als zoodanig, geene uitzondering op de algemeene naam van *egoïsme* is op hem niet meer dan op andere nederlandsche volken. Het tegendeel is waar; *Alles doen zonder de behoeven* is hoofzaak in het karakter van den Hollander, in gevele niet het karakter van den *egoïste*. Want, in begin salgemakten: *Amsterdam*, *GULDENS* schonk, *veerde Brussel* baatvelijks een gelijk getal *centen*; en, in de bangste tijden van Hollands verval, toen van zijnen krijgsoers, zelfs de schaduw niet meer bestond, bleef dat land den roem handhaven van het weldadigste, het menschlievendste volk der aarde te zijn. *Egoïsten* van het Zuiden! *Wederweert dit, zoo gij kunt!*

Even zoo is het met het gevoel der vrijheid gelegen. De Hollander spreekt wat minder van *loyauté*, *desintéressement*, *liberté*, enz; maar des te levendiger gevoelt hij deze denkden in zijn hart. De bewijzen zijn daar, dat geen volk meer dan het Hollandsche de vrijheid in het hart draagt. Lang voor dat de (thans zoo genoemde) Belgen vrijheid kenden, kochten de Hollanders voor haar; en de Belgische provincien waren nog wingewesten van vreemde soevereinen, toen Holland reeds lang een vrije staat was, door de machtigste vorsten en volken als noodanig geëerbiedigt. — Druken of kwadde alleen kunnen zich dus vermeten, te willen be- wijzen, dat de Hollander geene hogere drijfveren dan het geld kent. Het is misschien bij de slaven der factie als drijfveer, dat kunstverzamelingen, boekertien, hogere en lagere scholen, de geleerde en weldadige instellingen, in Holland, in zulk een groot getal aanwezig, bewijzen, al ware het ook niet door de geschiedenis geboekstaafd, dat de Hollander hogere en edeler beweeg-oorzaken dan het geld kent.

Wij weten het: het verheffen van eene der partijen, die met el- kander verschillen, is, in het algemeen, niet den vrede bevorde- rend; maar het is van eene andere zijde ook waar, dat te veel onverschilligheid mede tot niets deugt. De oppervlakkige hoop moet om de *Courriers c. s.* medeschreeuwen, de wel onderwezen Belg beoort de hulde, aan zijnen noordeelijken broeder toege- bragt. Wij hebben dus de hatelijke aantijgingen niet langer on-

opgemerkt voor hij willen laten gaan: de oppervlakkige *Courrier*, die, *à tort et à travers*, alles aanvoert, wat slechts schijnbaar in zijne kraam te pas komt, zou al ligt een stilzwijgen als toestem- ming beschouwen. Wij zijn in staat, dit onderwerp, des benoodigd, verder uit te breiden; want schoon wij erkennen, dat de zure- lijke oppositie-bladen ons in schreeuwen, tieren, grootspraak, enz. verre meester zijn, behoeven wij voor hen geene schade te wijken, waar het eene waardige verdediging der waarheid geldt.

### I S H E T W A A R H E I D ? — D R U K F O U T E N .

Van alle middelen, ter belediging van personen uitgedacht, zijn er geene verachtelijker dan die, welke den beleedigde tevens den weg om voldoening te erlangen afsnijden. Door alle tijden heen heeft het nimmer aan menschen ontbroken, wier geest rijk was in de uitvinding van zulke middelen. Ook onze tijd levert zo- danige in menigte op, en de vele halve waarheden, waaraan wij onze lezers, eenigen tijd geleden, opmerkzaam maakten, kunnen niet regt onder deze rubriek gebracht worden. Onder de vele soort- gelijke middelen van den tegenwoordigen tijd, kennen wij geene hatelijker en verachtelijker, dan die, welke benaming wij aan het hoofd dezes opgaven.

Sedert eenige maanden heeft het *Algemeen Nieuws- en Afschiet- tie-blad*, in navolging van zekeren wel bekenden van den naam, eene ru- brieke geopend, waarin bij herhaling: *is het waarheid, dat enz.* gevraagd wordt. De zucht, om te weten, wat waarheid is, is zeker op zichzelf prijsselijk, en wij zouden, als zoodanig, niets tegen die *rubriek* hebben, ware het niet, dat dezelve tevens een kleingeestig middel was, om straffeeloos zijne medeburgers te kunnen beledigen. Straf-eloos zeggen wij; want welke straf zou hem treffen, die, van zijn vragend regt gebruik makende, bij voorbeeld, eens vroeg: *is het waarheid, dat de heer N. N. tegen pligt en geweten gehan- deld heeft?* En echter, al is ook het antwoord op zulk eene vraag geheel ontkenkend, is zij reeds genoeg, om den goeden naam eens braven menschen in de schatting van velen te verlagen. Het antwoord: *het is onwaarheid!* herstelt op verre na niet, wat de vraag: *is het waarheid?* bedorven heeft.

Wat de *drukfouten* betreft, voor den *humorist* en den *satyriscus* leveren deze een vruchtbaar veld ter beschouwing op. Wij bezitten in onze taal daarover een allergeestig vertoog van *Janus van He- naar*, waarin duidelijk wordt aangegeven, welke partij schrijvers van *drukfouten* kunnen trekken. Dat menige schrijver, in het let- terkundige, op rekening van, over het hoofd gezien, *drukfouten* ge- werd; dat achter menig werk zelfs de *errata* zulke *fouten* bevatten is niets nieuws meer; terwijl het voorbeeld van *Robert Ensch*, partij-boekdrukker in de zestiende eeuw (om namelijk voor fedele *drukfout*, in sommige, door hem gedrukte werken, eenen dukaat te belooven) geene navolging gehad heeft. Iets nieuws is het echter, dat men een braaf man, in openlijke dagbladen, voor eeneen gal- loef afscheidt; en, daarover voldoening gevraagd werdende — zulk eene belediging (*faute d'impression*) noemt. — Hoe loka- voor de vindingrijke organen dat oppositie bewaard; het is ook jammer geweest, dat zulk een alleverachtelijk middel, om anderen denken, strafeloos te kunnen aanpakken, door de hand van den ware uitgever, *Janus van Heenaar*, in eene *Courant* is verschenen.

De speed, waarmede het grootste gedeelte der exemplaten ge- drukt, niet verzonden moet worden, is oorzak, dat men in de- zelve niet die nauwgezetheid eischen kan, welke men in andere voorbrengselen der drukpers met grond verwacht. Maar uitdruk- kingen als de aangehaalde voor *drukfouten* te willen doen doot- gaan, is een zeker blijk van hoosheid en lafheid, en, indien de inhoud van een geschrift regtigt, het is de moeite niet waardig, dan wilt men in *la Belgique* eene doorlooperige dreef- dreef. — *Wij is het gebord*. — *A mi, in deszelfs ruit*, *blagt mit* niet zijn, dan *behoort de Heer den Koning en het Vaderland voor zulke vrienden!*

### V O O R B E E L D E L O O Z E V A D E R L A N D S L I E D E ! !

Welgens sommige der oppositie-bladen, heeft de heer de Bacco- mas, die zich, nog maar kort geleden, zoo verdienstelijk gemaakt heeft met zijn hoogst vernuftige saumerkingen op de deuren in de gevangenhuizen, zijn ontslag gevraagd als *Kommandant* der *Schutterij*, als *Adjunct-Houtvester* en als *Regent* der *Gewing- wissel*. Welk eene opoffering! Welk eene *Vaderlands dienste!* — Wij



twijfelen geen oogenblik, of de vrije tijd, die gemelde vertegenwoordiger door deze driedubbele demissie wint, zal Zijn Ed. Mog. in staat stellen, om, met nog meerdere, ja met eene aan muggenzifterij grenzende nauwkeurigheid, de verschillende takken van 's lands administratie na te gaan.

## WETENSCHAPPELIJKE EN LETTERKUN- DIGE BERIGTEN.

FRAGMENTEN UIT HET DAGBOEK EENS REIZENDE.

(Onuitgegeven.)

(Zie ons vorig nummer)

Vervolg van den DERDE BRIEF. (Zie N<sup>o</sup>. 4.)

In een hier aangrenzend gebouw, zagen wij de plaats, die het afgeleverd stoomwerktuig voor de Rijnvaart beslagen had, en welks koperen ketels en ovens, volgens het verhaal van onzen geleider, ongeveer 150,000 guldens gekost hebben. Naar de afmetingen der plaats te oordeelen, moet dit werktuig, hetwelk de kracht van 200 paarden bezit, een ontzaggelijk gevaarte zijn; — het is ook het grootste, dat deze fabriek tot nu toe geleverd heeft. Reeds vóór de aflevering waren er in deze werkplaats vervaardigd geworden, die, zoo wel wat de hoedanigheid der daartoe gebruikte materialen, als de werking, die zij voortbrengen, aanbetreft, met de beste engelsche stoomwerktuigen kunnen wedijveren. Het zal u misschien niet onverschillig zijn, bij deze gelegenheid, een algemeen overzicht over de thans in de zuidelijke provincien in gebruik zijnde stoomwerktuigen, te ontvangen. De eerste van deze werktuigen werden, in de jaren 1805, 1807 en 1809, door de heeren DE VAS, DE ROSSER en de gebroeders BOISSAERT, in België ingevoerd en waren in de fabriek van de gebroeders PERRIER te Parijs vervaardigd. Er verliepen, na dit tijdstip, 10 jaren, vóór dat (in 1819) de heeren DE HEMPTINE, COPPENS en COPPAERT stoomwerktuigen met hooge drukking uit Engeland ontboden. Sinds dezen tijd, vermeerderde bijna elk jaar het aantal dezer werktuigen in de groote steden dezer provincien, waarmede vooral Gend dient genoemd te worden, zoo dat, van de 60 stoomwerktuigen, die Vlaanderen thans telt, Gend alleen 54 tot spinnen, weven en katendrukken gebruikt. De meeste dezer werktuigen zijn uit de fabriek van den heer CORONAT, eenige van Vieille de Verviers, als ook van FASAN te Luik, Tranchiënnes, St. Nicolas, Permondé, Tamise, Hamme en Leuven bezitten elk een stoomwerktuig. Aanstonds te weten aan den gang, terwijl Westvlaanderen er nog maar vier telt. Ook onze Nederlandsche stoomvaart gebruikt thans de in ons rijk vervaardigde werktuigen; zoo dat wij, ten aanzien opzichte met meer in Engeland te markt behoeven te gaan. In dat land hebben zich deze werktuigen ontzaggelijk vermeerderd; hetgeen ook een bewijs is van een vordering in de Tijds opzichte van de stoomvaart alhier. Wij vinden hierin, dat het aantal van de stoommachines toebehoorende stoomboten 310 bedraagt, die van het gouvernement zijn hier niet onder begrepen. Zij voeren te zamen 26,374 tonnen, terwijl er op dit oogenblik nog 16 op stapel staan. Na deze kleine uitweiding, kom ik tot mijn onderwerp terug.

Uit het laatstgenoemde gebouw voerde onze geleider ons door de groote smederij, aan welke twee hooge ovens van de grootste afmetingen aangrenzende zijn. Hierin vonden wij een ontzettend groot *smith*, dat de dikste ijzere staven kan doorrijden, onderscheidene tegels, alsder indraaijende gegroefde *cilinders*, om het ijzer tot *spiraal* te vormen (naar de engelsche manier) en het *blaan* van de hooge ovens. Deze opgenoemde werktuigen worden door een stoom-machijne van 100 paarden-krachten in beweging gebracht, terwijl de groote ijzere *smeed-kamer*, wegens 3000 p. v. die zich ook in dit gebouw bevindt, van een stoomwerktuig van 15 paarden-krachten zijne beweging onttrekt.

Nadat deze onderscheidene werktuigen onze aandacht vóórigen tijd hadden bezig gehouden, maakte onze geleider ons opmerkzaam op de zuivering-ovens, waarin men het *grise-gedraai* vóór van de *koopstaf* en andere vreemde *aardachtige deelen* zuivert, op hetzelfde naderhand onder den hamer en *twischen de cilinders* te *blaan* en zoo doende tot *staaf* of *smeedbaar ijzer* te vormen.

Deze ovens, welke de Engelschen *refinery* of *foundry* noemen, doch hier den naam van *fineries* dragen, hebben wat derzelver uitwendigen vorm betreft, veel overeenkomst met de zoogenaamde *renardieres*, echter met eenigzins grootere afmetingen. Deze ovens worden, even als de hooge ovens, waarin de *erts* vóórden uitgesmolten, met *afgezwavelde steenkolen* (*coaks*) in zijn volging der engelsche manier, gestookt.

In een hier aangrenzend gebouw, bevinden zich de smits-ovens, waarin uit de hand wordt gesmeed en welk lokaal, even als de draaizaal, des avonds met gaz verlicht wordt.

Van hier begaven wij ons naar de *kolen-mijn*, waarvan de put een groot kwartier uur gaans van de *ijzer-mijn* ligt. Daar de tijd ons ontbrak, om ons in dezelve te laten nederdalen, zoo vergenoegden wij ons, eenige transporten kolen uit de opening te zien aankomen. De kolen worden in ijzere wagentjes aangevoerd, die, uit het diepste der mijn, langs ijzere wegen, onder den put gebracht en alzoo, door middel van een stoomwerktuig van 16 paarden-krachts en *plat gevlochten touwen* (van ongeveer 8 nederl. duimen breedte, en 1 1/2 duim dikte) worden naar boven gevoerd, van waar dezelve, wederom langs ijzere wegen, naar de losplaats gerold worden. De put is dubbeld zo diep, terwijl de ledige wagen afdaald, er eene volle wordt opgehaald. Deze mijn is 290 N. ellen diep, welke afstand, door de volle wagentjes, in drie minuten wordt afgelegd.

De opzichter der mijn vertoonde ons eenige stukken steenkolen, waarin men de indrukken van zwaar met een eikenbladeren kan zien een groot bewijs, dat eenige veranderingen in de steenkolen groote veranderingen is blootgesteld geweest. Hierna bezigtigde wij een klein doch zeer fraai stoomwerktuig van 6 paarden-krachts, welk eene dadelijke rondgaande beweging aan twee cilinders *zouder slijner (balancier)* mededeelt, en tot het *fijnmaken van staal* dient.

Tot in de geringste kleinigheid hadden wij de ijzer-fabricatie volgens de engelsche methode nagegaan, waarover ik bij eene volgende gelegenheid zal spreken, en hadden ons overtuigd van de voordeelen, die in deze wijze van behandeling der ijzer-ertsen gelegen is. Zeer te vrede over onze wandeling naar *Seraing*, verlieten wij dit *etablissement*, alwaar in het geheel geen *smid* en dagelijks aan den gang zijn, en dat aan 1800 *man* vóór vóór verschaft. Bijzonder opmerkingwaardig is de order, die hier overal heerscht, hetgeen ons tot een bewijs van de goede administratie strekte.

*Nederlandsche Uitboezeming*, bij het einde van November 1829. Opgedragen aan alle weldenkende Nederlanders. Te Groningen, bij A. K. E. O. O. T. S. De prijs is 25 Centen voor de *Armen*.

De late ontvangst van deze Uitboezeming, is oorzaak, dat zij niet bij derzelver in het licht verschijning, ook ons is aangekondigd. Ware derzelver belang slechts oogenblikkelijk geweest, zouden wij van deze dichtregelen in het geheel niet gewaagd hebben, doch, ofschoon bij het einde van November ontboezend, zijn zij nog geheel op het tegenwoordig tijdvak toepasselijk. De tegenwoordige woelidgen in ons, nog maar kort geleden, 'tob gelukkig Vaderland; de drieste en onbeschaamde tocht den meeste Zuid-Nederlandsche dagbladen; de dozzinnige eischen van de genoeg oproerige factie, gaven aanleiding tot deze uitboezeming, welke deze woorden van BELLAMIJ:

Keer, Keendragt, keer, mijn Neerland recht, mijn Neerland recht,  
Gij kunt het zijnen roem hergeven, *met de hand* *van de hand*  
Keer, schoone! en sta der vrijheid bij,  
Opdat ons land weer Neerland zij!

tot motto heeft.

Wij juichen den geest toe, welke in deze *Uitboezeming* doerstraalt. Ofschoon de grootheid onzer Vaders, de vóortreffelijkheid van ons *Nederland*, onze *aanmerkingen* en *Nederlandsche rang* in de rei der volken, *stoffen* zijn, welke reeds honderd jaar door dichters en rijmelaars behandeld zijn, gelooven wij, dat eene herhaling met ongepast is, in een tijdstip, waarin onverlaten, die onwaardig zijn tot een volk als het Nederlandsche, *betreft* die grootheid, *disen roem*, *miskentten* of *betwakkend*.

Met de poëtische waarde dezer *Uitboezeming* zijn *ingenomen*. Zij heeft het gebrek, dat wel aan *ingenomen* voortbrengelsen van dezen tijd eigen is, van *namen* *van het tijd*, hier en daar gewrongen en *gebruikt*. Zoo begrepen wij, b. v. het derde couplet niet, *en in dit het slot van het 7de en 9de*; doch wij hielden *van de* *aanmerkingen* terug, daar de dichter deze zangen zelf *kunsteloos* noemt, en het in dezen oneindig meer op de waarde der *gevelens*, dan op die der *verzen* aankomt. Het is er tevens verre af, dat met *sonnet* mige *gedeslen* deze dichtstukken eene loffelijke *uitboezeming*, die de poëtische gehalte betreft, zouden maken. Ten bewijze, *dat de*

